

Akademie budoucnosti se naplno rozjíždí, programy podpoří první vědce a vědkyně

28.8.2026 - Luděk Svoboda | Akademie věd České republiky

Celkem 56 milionů korun letos získají vědci a vědkyně v programu Akademie budoucnosti. Podpoří návraty z kariérních přestávek, stáže začínajících i zkušených badatelů a šíření dobré praxe v podpoře excelence. Velký zájem vzbudil i podprogram Akvizice, který má přilákat badatele ze zahraničí: v jeho první výzvě se sešlo 42 návrhů.

Program Akademie budoucnosti a jeho sedm podprogramů podpoří vědce v různých fázích jejich kariér. S upraveným systémem interní podpory se badatelé poprvé seznámili na semináři, který se konal v lednu 2026. „Dřívější nástroje jsme propojili s novými, abychom více zohlednili potřeby pracovišť i proměny badatelského prostředí,“ podotýká předseda Akademie věd ČR Radomír Pánek.

V průběhu letoška už odstartovalo financování čtyř ze sedmi podprogramů (dále v textu je uvádíme jako programy): stáže vědeckých pracovníků na počátku kariéry, stáže zkušenějších vědců, podpora šíření dobré praxe v podpoře excelence a návraty z kariérních přestávek. Akademická rada AV ČR na ně vyčlenila 56 milionů korun.

Petr Baldrian, který agendu podpory excelence a kariér řídí, vysvětluje, že Akademie budoucnosti je oproti jiným podpůrným programům mnohem flexibilnější: „O rozdělení prostředků si totiž rozhodnou sama pracoviště. Díky tomu mohou zohlednit své aktuální potřeby i požadavky zaměstnanců.“

Šťastná sedmička

Podprogram A – Podpora stáží vědeckých pracovníků na počátku samostatné vědecké kariéry

Podprogram B – Podpora stáží pro vědecké pracovníky

Podprogram C – Podpora šíření dobré praxe v institucionální podpoře excelence

Podprogram D – Podpora návratu a akvizice pracovníků ze zahraničí a jejich začlenění do prostředí AV ČR

Podprogram E – Podpora návratů vědeckých pracovníků z kariérní přestávky

Podprogram F – Podpora rozvoje excelentních výzkumných skupin (v přípravě)

Podprogram G – Podpora zakládání nových výzkumných skupin – vědeckých inkubátorů

První akademická čtyřka už jede

První dva programy podpoří zahraniční stáže pro vědce Akademie věd ČR na počátku kariéry i ty zkušenější, kteří chtějí dále rozšiřovat své znalosti, navazovat partnerství a připravovat mezinárodní projekty. V obou případech může stáž trvat až 180 dní, podpora dosahuje až 300 tisíc korun.

Třetí program se zaměřuje na šíření dobré praxe v podpoře excelence. Prostřednictvím krátkodobých stáží mohou vědci získat zkušenosti s přípravou žádostí o ty nejkompetitivnější granty – a to přímo od kolegů ze zahraničních pracovišť, jež jsou v těchto soutěžích úspěšnější. Jde například o granty Evropské výzkumné rady (European Research Council – ERC), které patří mezi nejprestižnější formy účelové podpory. Dotace až do výše 50 tisíc korun využijí nejen výzkumníci, ale i projektoví a vědečtí manažeři.

„Například Mikrobiologický ústav Akademie věd využije finance na několikaměsíční stáž postdoktoranda ve Spolkové vysoké technické škole v Curychu – ETH Zürich,“ říká Petr Baldrian a doplňuje: „Během pobytu bude s nejlepšími vědci v oblasti biogeografie vyvíjet nové přístupy pro

modelování výskytu mikroorganismů – například lidských patogenů.“

Čtvrtý program podpoří návraty vědců z kariérní přestávky například v souvislosti s rodičovstvím nebo péčí o blízkou osobu. Na osobní náklady zaměstnance lze při úvazku 0,6 získat až 500 tisíc korun za kalendářní rok, při nižším úvazku poměrně nižší částku. „Období návratu po rodičovské přestávce představuje citlivé období. Flexibilita výše osobního úvazku umožní skloubit vědeckou kariéru s rodinným životem,“ vyzdvihuje Petr Baldrian.

O program Akvizice je zájem: sešlo se 42 návrhů

Další část Akademie budoucnosti se zaměřuje na akvizice vědců. Program s názvem „Podpora návratu a akvizice pracovníků ze zahraničí a jejich začlenění do prostředí AV ČR“ motivuje badatele, aby „přestoupili“ na některé z pracovišť Akademie věd ČR. Podle Petra Baldriana jde o důležitou ambici: „Do Česka chceme vědce přilákat tím, že jim umožníme na našich pracovištích provádět kvalitní výzkum a jejich rodinným příslušníkům nabídneme přátelské a vstřícné prostředí. Jde také o příležitost pro postdoktorandy, kteří se vrací po dlouhodobém zahraničním pobytu.“

Podporu mohou využít vědci, kteří v době podání návrhu nejsou zaměstnáni v Česku a nejméně dva roky nepřetržitě působili v zahraničí. Od získání doktorského titulu u nich nesmí uplynout více než 12 let – nezapočítává se například rodičovství, dlouhodobá pracovní neschopnost nebo péče o závislou osobu. Výzkumné aktivity lze podpořit částkou až 2,5 milionu korun ročně po dobu nejvýše tří let. „Návrh podává pracoviště, při hodnocení se posuzuje kvalita projektu, schopnost ho realizovat, přiměřenost rozpočtu a přínos pro pracoviště,“ podotýká Petr Baldrian.

V první výzvě akvizic se sešlo celkem 42 návrhů – 17 z oblasti věd o neživé přírodě, 16 z oblasti věd o živé přírodě a chemických věd a devět z humanitních a společenských věd. Hodnotící komise nejprve vyberou pro druhé kolo postupující návrhy, které dále posoudí externí zahraniční oponenti. S využitím posudků z obou kol doporučí komise návrhy k podpoře Radě podpory excelence a kariér AV ČR, která sestaví pořadí všech návrhů a předloží ho Akademické radě AV ČR. Výsledky můžeme očekávat na přelomu prosince 2026 a ledna 2027.

Podpořit excelenci

Akademie budoucnosti vstoupila do své „horké“ fáze a zkušenosti s prvními pěti programy ukážou, jak se nový systém podpory osvědčí. Více informací najdete na Interním portálu AV ČR, který je přístupný pouze pro zaměstnance Akademie věd ČR).

Akademie budoucnosti

Akademie budoucnosti zastřešuje soubor programů na podporu vědeckých kariér, excelence a rozvoje pracovišť Akademie věd ČR. Vytváří podmínky pro kvalitní výzkum a profesní rozvoj vědců a vědkyň a zvyšuje atraktivitu instituce pro talenty z Česka i zahraničí. Více se dočtete v rozhovoru s Petrem Baldrianem *Akademie budoucnosti? Instituce, která přiláká vědce nejen kvalitou výzkumu.*

Připravil: Luděk Svoboda, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR

Foto: Pavlína Černoch Jáchimová, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR

Text a fotografie jsou uvolněny pod svobodnou licencí Creative Commons.

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Akademie-budoucnosti-se-naplni-rozjizdi-programy-podpori-prvni-vedce-a-vedkyne-00001>